

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az anarchisták ellen.

Arad, július 9.

A társadalom, a vagyon és életbiztonság ellen alakult nemzetközi szövetkezetnek, az anarchistáknak nyílt hadüzenete, mely Carnot köztársasági elnök meggyilkoltatásával bevégzett ténynek tekinthető, felidézte végre az egyes államok részéről az ép oly jogosult, mint szükséges reorziót.

Miután minden kétséget kizárólag beigazolódott, hogy *Caesar* törét nem az olasz fajgyűlölet, hanem a vér- és istenfagadó anarchia irányította végzetes célja felé, teljesen tisztázódott a helyzet, és önként adódott a társadalmi rend megtestesüléseképpen annak védelmére hivatott állami hatalmak teendője.

Magától értetődik, hogy ennek a vizsgálhatásnak Franciaországból kellett kiindulnia, mint ahol az anarchia a közbiztonságot fenyegető egyes merényleteken kívül magában a társadalmi rendet is pártatlan vakmerőséggel támadta, meg midőn pár hónappal ezelőtt a törvényhozó testület megsemmisítését kísérte meg, legújabbán pedig magát az állam fejét ejtette gyilkos törének áldozatává.

Kivánatos lett volna ugyan, ha a gyilkosok nemzetközi szövetkezete ellen az államok is közös akcióra egyesültek volna, ez azonban a dolog természeténél fogva hamarosan megtörténni nem fog, s bár több mint bizonyos, hogy előbb-utóbb be fog következni, azért mégis el lehetünk rá készülve, hogy odáig még sok bomba föl fog robbanni s nem egy ártatlan ember lesz a dinamit és tör áldozatává.

Addig is megnyugvással regisztráljuk a Párisból érkezett sürgönytudósítást, hogy Carnot utódja, *Casimir Perrier* első, hogy ugymondjuk becsületbeli kötelességének ismerte, elnöki méltóságába lépte után elődjét megböszültnia, s a megválasztatása aktusában iránta nyilvánult bizalomnak azzal megfelelnie, hogy az anarchizmus ellen irtó-háborút inicziált.

A foganatba veendő rendszabályok egészen helyes uton indulnak, midőn a merényletekre ösztönző izgatásoknak szóval vagy sajtó útján elkövetett vétségei felett való ítélkezést kiveszi az esküdszékek hatásköréből és kivételes bíróságok elé utalja, s az így minősített vétségekre sokszórosan súlyosított büntetéseket szab.

Bármily szigoruaknak tessenek is azonban első tekintetre ezen javaslatba hozott rendszabályok, a mi meggyőződésünk szerint azok a bajt mégis csak szymptomatizze fogják orvosolni; a gyökeres orvoslásra nem elegendők azok, s igazuk van a francia radikálisoknak, midőn ez intézkedésekben a sajtó és szólásszabadság, valamint a gyülekezési jog bekövetke-

zendő megszorításának kezdetét szimatolják.

Ugyanis mindjobban kitűnik az anarchia és szociáldemokrácia, sőt a nemzetiségi irredentizmus közötti vérrokonság, s egyik a másikat szüli s eszközül használja. *Pilsenben* az ultra cseh mozgalom a legújabb értesülésünk szerint szintén a bombához nyult már, s a mit az iparossegédek titkos szövetsége Csehországban törrel oly sikeresen kezdeményezett, azt a szaporodó czimboraság dynamittal még eredményesebben reméli folytathatni.

A cél egy és ugyanaz; a meglevő társadalmi és állami rendnek fölforgatása; és ha egyszer a forradalom különböző tényezői a közös cél iránt megegyeztek, az eszközökben se fognak sokáig változtatni, s az anarchisták legfeljebb annyiban különböznek a rend szégyenlősebb, de nem kevésbé elkeseredett ellenségeitől, hogy immár megbarátkoztak a közös cél leghatékonyabb eszközeivel. A szociálistából, az ultra cseh vagy oláh irredentistából, ha temperamentuma, elszántsága a tör vagy dinamit igénybevételeig bátorítja, minden lényeges átalakulás nélkül meg lesz az anarchista.

Itt az ideje, hogy maga a nemzetközivé alakuló általános forradalmi irányzat ellen szálljon sikra a társadalom. *Brüsszelben* már a testőrezred altisztjei támadnak a királyi palota ellen, melynek hivatásuk szerint védelmezői volnának. Hová jutunk, ha a rend hivatásos öre, a hadsereg is inficziálódik a veszedelmes társadalmi ragálytól? Szépek és becsesek a közszabadság garanciái, az egyesületi és sajtó szabadság, de ha államok és azok alkotó elemei ellen használatnak föl ezen intézmények, akkor valódi öngyilkosság volna azokat a forradalom kezében meghagyni mindaddig, míg a gonosz teljesen kiirtva nincsen. A szabadság az ő végelemzésében semmi más, mint a személy- és vagyonbiztonság kezessége; a kölcsönös védelemre egyesült és ez eszméért vér- és pénzáldozatokkal adózó polgárságnak évszázados harcok hosszú során kivívott közkincese az s nem a társadalom megsemmisítésére szövetkezett orgyilkosoké.

A jászberényi szózat.

— Apponyi beszámolója. —

Apponyi Albert gróf, a nemzeti párt vezére, vasárnap tartotta beszámoló beszédét Jászberényben.

Valami különös lelkesedéssel nem fogadták a grótot választói s a bevonulás is meglehetősen oszondben ment végbe. Mikor aztán bevonultak, hagyományos szokás szerint a prépost urnál villásreggeliztek és miután megdicsérték a főtisztelendő ur velős pogácsáit és borát, a város háztérre stettek, a hol a gróf elmondotta beszámolóját.

Még visszatérünk bővebben a beszéd részleteire. Most azonban drága lévén a helyünk, csak a főbb részleteket érintjük.

Természetesen hosszasan beszélt a polgári házasságról.

Számol elsősorban is az egyházpolitikai elemekkel. A főrendiházban volt egy csoport, amely a reformot a maga egészében ellenezte, de a képviselőház és a főrendiház számbavehető ellenzéke a reformnak csak egy pontja ellen foglalt állást. Megjegyzni itt, hogy a reformot éppen a kormány és pártja ellenezte éveken keresztül és ő az ellenzék érdeműl tudja, ha, hogy azok egyáltalán napirendre kerültek.

Aután kifejti, hogy a kontroverzia egy körül forgott: a körül, hogy a fakultatív vagy kötelező formája legyen-e a polgári házasságnak. Utal paramenti szereplésére és azt mondja, hogy ezt a kérdést befeljenek tekintni. Más szempontból akarja a kérdést tárgyalni.

Szeriate valamely reform keresztülvitelénél nem csak az dönt, hogy a kormány, vagy más tényező által felhozott formában jó, hanem hogy bele lehet-e illeszteni a nemzeti élet keretébe, a nemzeti politika organizmusába. Meg kell bírálni, hogy miért kellett az ily reform keresztülviteléért fizetni?

Egészen ellenfelei álláspontjára akar helyelkedni. Meg akarja nekik adni, hogy az ő álláspontjuk volt a helyes. Nem vitatkozik többé ezen kérdés felett.

Most már nézi, hogy az eredményért, milyen árt kellett fizetni a kormánynak, mert igaz a régi latin közmondás, hogy: „amit bold politikuskok csinálnak, annak árát mindig a nép fizeti meg.”

Kérdő, mibe került a kötelező polgári házasság keresztülvitel az országnak? Megfelel rá két szóval: teljes fölforgatásában a mi alkotmányos intézményeinknek, teljes fölforgatásába a magyar közszellemnek.

Szerinte nincs oly intézményünk, amely érintetlen maradt volna a reform tulhajtása által. Nem maradt érintetlen a korona fensége sem, mert a koronát minduntalan belevonták a vitakozásba. A korona befolyását felhasználták nem alkotmányos módon: a főrendiház szavazatának módosítására.

Ez annyival is inkább szomorú, mert a jelenlegi kormány működése kezdetű már homály borult arra a benső egyetértésre, amelynek korona és nemzet között fenn kell állani. A korona tanácsosai nem a magyar nemzet érzelmi világát tarták fel a korona előtt, hanem azon fáradoztak, hogy a jászberényi nemzetpoliumának fenntartása érdekében az országban, melyeket a nép elefelejtésre írt, radikálisok a korona és a magyar nemzet aspirációi között támasztottak, hogy ezen aggodalmak mind mélyebb gyökereket verjenek.

A kormány nem tudta a koronát felvilágosítani, hogy a magyar nemzet multja iránt való kegyelet összefér a király iránt való hűséggel. Ebben az irányban nem tudtak a korona és nemzet közt harmóniát létesíteni. És a harmónia teljességét még megzavarták a küzdelmek, amelyek a polgári házasság körül folytak.

Tovább megy az egyházpolitika által okozott bajok felsorolásában. Kérdi, hogy a képviselőház nem vált-e teljesen munkakeptelenné? Kérdi a főrendiház alkotmányos tekintélye nem szenvedett-e csorbát, hisz ugy látszik már a függetlensége sinos meg.

De nemcsak itt, hanem a közérzelemben is óriási kár esett.

Hogy közéletünknek mindazon tényezőit, amelyek a magyar nemzet egységét és szolidaritását támasztják és alkotják, meggyengítette, míg azoknak a tényezőnek, melyek az egység és szolidaritás szétbontására vezetnek, erőt és hatályt kölcsönzött.

Látni ezt a pusztítást a vallás terén is. Vázolja a mai állapotokat és látja a rettentő veszélyt, hogy felekezeti alapon fognak pártok képződni, a mi egyenlő a polgárháborúval.

Beszélt aztán a már csömörlésig ismert nemzeti politikáról, meg a méreletes közvéleményről, emlegette a békülést stb. Azt mondotta, hogy mindent akart, egységes juriszdikciót, állami anyakönyveket, vallásszabadságot, zsidóreczeptiót, szóval mindent, csak a polgári házasság kötelező formáját nem. Se „csekélyesség” miatt pusztították, mondá, az országot; e miatt dulták föl a békét, támadták meg a korona tekintélyét sat., a mint olvasható bővebben beszédében.

Hát ebben tűnik föl az a farizeizmus, melyben Apponyi utólrhetlen. Hát csupán a kötés formája miatt elleneztek a főpapok, Zichy Nándor és társai és nem épen azért, mert az egyháztól a juriszdikciót veszik el házassági ügyekben, továbbá mert az anyakönyveket államosítják és a főpapok és Zichy Nándor nem épen úgy elleneztek a rakultatív formát, vagy az Apponyi inséges formáját, mert ezzel is épen úgy jár az állami juriszdikció és anyakönyv, tehát nem épen ugyanazok a jelenségek mutatkoztak volna akkor is, ha ugyan való, hogy oly rengeteg pusztítást vont maga után?

Azonban ez sem való. Zichy Nándor fészkelődéseivel kivül, hál istennek, semmi csorba nem esett sem a korona, sem a képviselőház, sem a főrendiház tekintélyén sem az ország békéjén, sőt határozottan a legszebb csönd uralkodik ismét azóta, hogy azt a „csekélységet” megszavazták.

A nemzeti párt vezére élénken, sőt ami nála mindenfelé feltűnt, olykor szinte szenvedélyesen beszélt. Nemcsak beszédjéből, de hangjából is kiérzett a resignatio a multak hibái, s a bosszuság a közelmúlt nagy vere ségei miatt. Teljes mértékben érezte a változott helyzet reá nézve oly kínosan nehéz voltát s nem tudott ennek nyomása alól szabadulni.

A közönség nyugodtan, csendben, szinte mozdulatlanul várta be az öt negyed óráig tartó beszéd végét. Ellentmondás nem hallatszott, de a tetszés zaja sem volt tulságos gyakori, sem pedig tulságosan hangos. A hallgatóság zöme nyugodtan, némán állott; s valami fásult egykedvűséggel hallgatta a beszámoló képviselőt.

Mint megbízható forrásból írják, az intelligens polgárság körében éles visszatetszést keltett a grófnak a liberális reformokkal szemben tanúsított magatartása és gróf Apponyi ellen nagy és erős párt szervezkedett Jászberényben, úgy, hogy épen nincs kizárva a lehetőség, hogy Apponyi Albert gróf a legközelebbi választás alkalmával alkalmas jelölttel szemben kisebbségben maradjon.

Mikor ez előtt két évvel Apponyi Albert gróf beszámolóját tartotta, a város háromszáz teritékű bankettet adott tiszteletére. Így szándékolták ezt ez alkalommal is, — azonban nem sikerült több reprezentatív választót a legbü zőbb keresés daczára sem összehozni százötvennél — s mialatt a városban az Apponyi tiszteletére rendezett diszebed folyt, ugyanekkor Jászberény intelligenciájának egy befolyásra rendkívüli erősrésze Jász-Monostoron Tassy földbirtokos és volt képviselőházánál bankettre gyült össze a liberális reformok diadalának megünneplésére.

A város különben a délutáni órákban teljesen visszanyerte szokott hétköznapi képét; a terepi piacdon csak itt-ott tűnt fel egy járókelő csoportosulásnak azonban nyoma sem volt.

Aradmegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

I.

Lassan gyülekeztek, nagy immel-ámmal a megyei törvényhatósági tagok tegnap délelőtt a megyeház nagy termébe, hogy részt vegyenek Aradvármegye nyári közgyűlésén.

Mintha sejtették volna, hogy nem fog ott történni semmi nevezetes, mely kihívja az érdeklődést. Mint a csendes nyári eső, olyan egyhanguan folyt le a tegnapi közgyűlés, csak néha-néha elevenült meg egy-egy pár percze, akkor sem a vita szenvedélye, hanem csak a kimagyarázása egynemely dolognak élénkíté a sorrend sablonos unalmát.

Daczára hogy a sorrend nem kecsgetett érdekes tárggyal, mégis a lassu gyülekezés mellett is, elegenden jöttek össze a megyei törvényhatósági tagok közül, kik körülülve a zöld asztalt, kedélyesen átbeszélgették a közgyűlést.

A három órát betöltő közgyűlés részletesebb menetéről alábbi tudósításunk számol be.

II.

Az ülés megnyitása.

Kezéssel 9 óra után Fábián László főispán elfoglalta az elnöki széket, s midőn a csengő szóra elnémult a zsbongás, a közgyűlést megnyitotta.

Szathmáry Gyula kir. tan. alispán évi jelentését, melyet egész terjedelmében közöltünk, olvasás nélkül tudomásul vették, ugyszintén a számonkérészek jelentését is.

Feliratok a miniszterekhez.

Eötvös Lóránd báró újonnan kinevezett vallás és közoktatásügyi miniszter leiratát olvasták fel, mely Aradvármegye törvényhatóságának tudomására hozza miniszterre való kinevezését.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az új minisztert feliratban fogja üdvözölni. Ugyancsak elhatározták, hogy az első W e k e r l e-kabinetből kilépett két miniszternek: Bethlen András grófnak, Csáky Albin grófnak, volt földművelési és közoktatásügyi minisztereknek bucsufeliratot küldenek.

Mindhárom felirat küldését Szathmáry Gyula alispán indítványozta.

A megyei telefon.

Az Aradmegyében létesítendő telefon-hálózatra vonatkozólag az arad-csanádi egyesült vasutak részvénytársasága ajánlatot nyújtott be Aradmegye alispánjához, mely szerint a telefon-hálózathoz szükséges póznákat hajlandó drbonkint 1 frt 40 krért szállítani.

Az ajánlatot Vásárhelyi László, Nachtnebel Odón és Szathmáry Gyula hozzászólása után olyképen fogadták el, hogy azon esetben, ha az arad-csanádi egyesült vasutak részvénytársasága benyújtott ajánlatát továbbra is fenntartja, adandó alkalmmal, valószínűleg összel, reflektálni fognak reá.

Laktanyai felügyelő állás.

Elénkebb vitát keltett a megyei lovassági laktanyában létesítendő felügyelői állásnak felállítása.

Szathmáry Gyula alispán ugyanis a laktanyában felügyelői állást óhajtott rendszeríteni, melyet az állandó választmány, az előkészítő ülésen nem helyeselt és nem fogadott el.

Az alispán a közgyűlést kéri, fogadja el az indítványt, daczára hogy azt az állandó választmány nem fogadta el. (Általános helyeslés.)

Szida György az állandó választmány véleménye mellett foglal állást.

Oros Páter ny. alispán a felügyelő állás felállítása mellett érvelt. Ha egy közönséges lakóháznál alkalmaznak házmestert — mondta a beszéd folyamán — úgy annál mélt-

tányosabb, hogy egy ilyen háznak, amely való-ságos kis városrészt, gondozására felügyelői állást szervezzünk.

A közgyűlés az alispán indítványát fogadta el, mely szerint a lovassági laktanyában 400 frt évi fizetéssel, lakással egybekötött fel-ügyelői állást fognak rendszeresíteni.

A siklói jegyzőség.

Sikló község megüresedett jegyzői állására, melyre annak idején az eleki szolgabíró-ság hirdette ki a pályázatot, Horváth Gyula választatott meg.

Horváth Gyula megválasztatása ellen Sikló község több lakosa felebbezett, törvénytelennek mondván a választást, hol nem a szabad választási jog, hanem a „hatalom” presszója érvényesült, sőt még a választási jegyzőkönyvet sem irták alá a bizalmi férfiak.

A hosszú felebezés vádoló pontjait Ormos Péter ny. alispán oázfolta meg az alispántól nyert információk alapján, mely után a közgyűlés a felebbezésnek nem adva helyet, Horváth Gyulát állásában megerősítette.

Folyó ügyek.

A száztizenegy pontból álló közgyűlési sorrend többi részét gyorsan tárgyalták le, legtöbb esetben tudomásul véve az egyes ügydarabokat: így Fogarasmegye átiratát, melyet az egész országra kiterjeszkedő egy sé g e s vá l a s z t á s i t ö r v é n y alkotása iránt a képviselőházhoz felküldött.

Kossuth Ferencz levelét felolvasták, melyben megköszöni a megye részvétét, atyjának elhalálása alkalmából.

Békésmege átiratát a pár b a j o k elharapódzásának megatlása iránt.

Csekélyebb érdekű községi ügyek elinté-zése után a közgyűlés pár peroczel déli 12 óra előtt véget ért.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1894. évi július hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendszeres havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülendő ügydaraboknak.

32. I g a z György és társai aradi lakosok kérvénye a tűzrendészeti szabályrendelet módosítása iránt.

33. Aradmegye alispáni hivatalának átirata lovagló-ter átengedése iránt.

34. P a r e c z István tanácsnok kérvénye öt heti szabadságidő engedélyezése iránt. Arad, 1894. jul. 9.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

Arad a mult hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

(Vége.)

Tűz I esetben volt, nagyobb arányokat azonban nem öltött.

A községi bíróság nál elintézetlen maradt május hó végén 155 ügy, júniusban befolyt 672, összesen elintézés alatt állott 827, ebből elintéztetett 686. tárgyalás alatt maradt 141, végrehajtás foganatosított 118, árverés tartatott 2.

A k a t o n a ü g y e k szabályszerűen vezettek.

Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 175 közhadseregbeli és 50 honvéd tartalékos. Előállítatott 1 helybeli és 4 idegen illetőségű hadköteles. Felülvizsgálaton elbocsájtatott 1. A póttartalékba áthelyeztetett 1.

Előfogat kiállítatott 5. Az utozák rendezése folytatottatott. A nagy-körut folytatólagos rendezése a befejezéshez közel áll. A Batthyányi-utca folytatólagos kövezése és csatorná-zása befejeztetett, a vizesi uton a padka készítése befejeztetett, a kész utszakasra a szűzött kavics kihordása folyamatban van. — A tornyai utra a rostált kavics kiszállítása befejeztetett. A kurticsi utra a rostált kavics kihordása folyamatban van. Az új telepítvényi és a Gáj külvárosi iskola kibővítése a befejezéshez közel áll. A vásártéri honvéd huszárlaktanya kibővítése megkezdetett.

Az a d ó b e h a j t á s eredménye a következő volt. Befolyt: állami adóban 14,504

frt 17 kr, leiratott 74 frt 71 kr, összesen 14,578 frt 88 kr, hadmentességi díjban 207 frt 20 kr, leiratott 30 frt — kr, összesen 237 frt 20 kr, jog- és bélyegilletékben 2100 frt 25 kr, községi adó 7043 frt 24 kr, leiratott 32 frt 22 krajczár, összesen 7075 forint 46 krajczár, utadó 1489 frt 94 $\frac{1}{2}$ kr, leiratott 9 frt 21 kr, összesen 1499 frt 15 $\frac{1}{2}$ kr, átíratási díjban 1207 frt 69 kr, iparkamaraidíj 85 frt 74 kr. Idegen közadóban 681 frt 45 kr., leiratott 2542 frt 70 kr, összesen 3224 forint 15 krajczár.

Az árva pénzár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 396,505 frt 94 $\frac{1}{2}$ kr, kiadás volt 6550 frt 70 kr, maradvány 389,955 frt 24 $\frac{1}{2}$ kr.

A házi pénzár forgalma volt bevételben 60,995 frt 33 $\frac{1}{2}$ kr, kiadásban 35,180 frt 67 krajczár, maradvány 25,814 frt 66 kr. Az utépítési alap bevétele volt 15,819 frt 99 kr, kiadása 1705 frt 22 kr, maradványa 14,114 frt 77 kr. A végátépítési alap állása volt 10,470 frt 36 $\frac{1}{2}$ kr.

A különféle alapok bevétele volt 328,673 frt 49 kr, kiadása 10,614 frt 60 $\frac{1}{2}$ kr, maradványa 318,058 frt 88 $\frac{1}{2}$ kr.

Kövezetvámban befolyt 2974 frt 44 kr, helypénzben 3309 frt 15 kr, partvám 565 frt 99 kr., összesen 6849 frt 58 kr, kiadás volt 799 frt 52 kr, maradt tiszta jövedelem 6050 frt 06 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 196 darab folyadékmérték; 929 darab hordó; 38 darab száraz tárgy mérő és 8 drb mérleg, 28 db. súly.

Hitelesítési díj befolyt 309 forint 07 krajczár.

Az állategészségügy kielégítő volt.

Arad, 1894. július 6.

SALACZ GYULA,
kir. tanácsos, polgármester.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 761.8 milliméter, délután 2 órakor 760.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 20.6, délután 2 órakor C° + 27.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor DK. 5. Felhőzet: reggel borult, délután borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Az aradi dákok Imbriánihoz.

— Egy üdvözlő távirat. —

Suciu, Mangra et consortes urak csak nem bírnak nyugodtan maradni a börtönökben. Ismét szükségét látták annak, hogy életjeit adjanak magukról, bebizonyítandó, hogy éppen nem ejti kétségbe őket semmiféle esküdtzéki verdikt.

Legújabb Imbriánihoz, a hirhedt olasz képviselőhöz üdvözlő táviratot intéztek abból az alkalomból, hogy az olasz parlamentben az „elnyomott dákok” érzelmeit fejtette.

Az ékes távirat így hangzik:

Nagytudomány Uram!

Az anya hivatása — mondja Affieri — az, hogy leányának sirását megértse „intender il pianto di donzella.”

Mi a segítség megszerzésének reményét már feladtuk! Ugyanazért megújítjuk az Itáliával kötött ösi szövetséget, mert mi ketten egyet teszünk, amint Alexandri román költőnk is mondá: „Mind kettőnknek egy az óhajta. Vérünk vizzé sosem válhat.”

Sokáig várakoztunk rátok; ám de a bős szarnok békókat vert a ti kezetekre is és Itália sirt Leopardival: „Che di catene ha carche ambe le braccia.”

Itália most büszke és szabad, meg vagyunk ugyan azért győződve, hogy reményünk valószínűsége Itália segítségünkre lesz.

E meggyőződésünk küldtük mi át fájdalomaink főhászait és sirását. Itália ezeket meghalotta és jó, hű fiai állást foglaltak szent ügyünk mellett.

Ott a szülei háznál, te Imbriani, hatalmas szózatoddal megismertetted ügyünket a parlamentben, oltalmat és igazságot követeltél részünkben a művelt Európától, részünkre, kik nemzeti létünkért az élet-halál harcát vivjuk! Mi Imbriániba helyezük őszes reményeinket, mint hajdan Petrarca a Cola di Rienzóban: „Di mio speranza ho in te la maggior parte.

A várakozásnak megfelelően, óhajtaunknak

eleget tettél. Dicsőret érte Itáliának! Tisztelet Imbriáninak!

Szívünk árad az öröm érzelmeitől, látva, hogy Imbriánival a szép anyánktól mily üdvözlő érkeztél számunkra. Dante szerint: „E cui saluta, fa tremor lo core.”

Reszket szívünk és felcsillan az öröm borus arcunkon, midőn e pillanatban lábaidhoz halmozzuk mély elismerő köszönetünket. Bájszavaid bennünk új erőt csepegtettek, mi pedig új bátorságot meritettünk a harchoz. Elj sokáig és legyen áldott örökké a te neved!

Az üdvözlő sürgönyt az alábbi dáko-román agitátorok írták alá:

Mihaiu Veliciu, kishenyői ügyvéd, kit a kolozsvári esküdtzék a Memorandumért két évre ítél el. Dr. George Popa, az aradi gr. kel. konzisztorium iskolai referense. Dr. Nicolae Onicu ügyvéd, a „Viktoria” bank igazgatója. Dr. Lázár Petro, ügyvéd. Joana Leuger ügyvéd. Stefanu dr (Ciceu) Popu, ügyvéd, Aurél Suciu, kit a kolozsvári esküdtzék a Memorandumért 18 napra ítél el. Vasile Mangra, a gr. kel. oláh teológia volt tanára. Petru Trutia, ügyvéd. Dionitiu Popoviciu, lelkész. sz.-széki ülnök. George Purcariu sz.-széki ellenőr. Joan Moldovan, sz.-széki ülnök, Dr. Aurél Damian, orvos. Dr. Joana Trailesoiu gör. kel. oláh theologiai tanár Constantin Popoviciu, lelkész és szentszéki ülnök. Joana Burdanu, lelkész. Augustin Beles, lelkész Kétegyházán. Vasile Popu, ügyvéd. George dr Popoviciu ügyvéd. Vasile Olariu, arad-gáji oláh lelkész, Petru Grozda, lelkész és földbirtokos.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Julius 10. —

Változó felhőzet. — Helyenként csapadék. — Meleg. — Zivatarok.

Az aradmegyei inségkölcson.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, július 9.

Az az országot szinte végelpusztulással fenyegető éhínség, mely az 1863—64. évben dühöngött Magyarországon, egyes vidékeket arra indított, hogy állam kölcsönt vegyenek fel, hacsak tökéletesen elpusztulni nem akarnak.

Az állam a megkárosított községeket megmentendő, csakugyan részesítette is őket államkölcsonben.

Ezek az ugynevezett inségkölcsonok, melyet Aradmegyében 66 község vett fel kisebb-nagyobb mérvben, hatalmas összegeket tesznek ki. A tőketartozás 43,761 frtra, a kamathátralék pedig 64,248 frtra rug.

A kölcsöntkérő 66 község közül csupán a következő községek törlesztették vissza az állam pénztárába kölcsönüket, illetve kölcsönük kamatait: Ó-Bodrog, M.-Bodzás, N.-Pereg, Uj-Paná, Zimánd-Uj-Falu, Szent-Márton, Csintye, Duud, Felménes, Kavna, Kresztaménes, Magyarád, Nádas, Pankota, R.-Világos, Tancz és Paulis.

A 66 kölcsönt kérő község közül a felsorolt 17 község kamattörlesztése összesen 16,255 frtot tesz ki és így a kamathátralék maradványa 48,012 frt.

Wekerle Sándor mint pénzügyminiszter a vármegyéhez küldött leiratában ezen 48,012 forint elengedését hozza javaslatba a kölcsöntkérő községek részéről könnyen betartható feltételek mellett.

A feltételek, melyek teljesítése mellett a kamathátralék elengedtetnék, a következők:

Azon községek, melyeknek kölcsöne 500 forintnál alólván, ezen tőkét 1894 és

95 évben egyenlő részletekben megfizetni tartoznak, azon községek pedig, melyeknek kölcsön-tőkéjük az 500 forintot meghaladja 1894—95-96. évben három egyenlő részletben tartoznak megfizetni az év november 15-éig, minden szorgalmazás nélkül.

Ha a községek teljesítik ezen könnyen betartható fizetési részleteket, melyek csupán a kölcsön vett tőkére vonatkoznak, ugy a kamathátralék, mely Aradmegyében csak mintegy 50,000 forintot tesz, egyszerűen leiratik.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter ezen intézkedése kettős haszonnal jár.

Egy felől az állam a 30 év előtt kölcsönbe kiadott tőkéit ez uton visszakapja, másfelől a 30 év előtt kölcsönt kérő községek ama kellemes helyzetbe jönnek, hogy tőkéiket minden kamat nélkül téríthetik vissza.

Kétség sem fér hozzá, hogy megyénk inségkölcsonnel terhelt községei szíves örömmel veszik az elnök-pénzügyminiszternek ezt a javaslatát s bizonyára találni fognak módot arra, hogy a megajánlott előnyös feltételek mellett a reájuk nehezdedő teherből megmeneküljenek.

Jönnek a huszárok.

— A mai fogadtatásról. —

Arad, július 9.

Mozgalmas nap lesz a mai. Egy ezred huszárság vonul be városunkba, mely ezental állandó tartózkodási helye lesz.

A szálláselnálók egynehánya már napokkal előbb bejött Aradra, méltó feltűnést keltve a rangjabeli hölgyek között, kiknek rettenetesen dobog a szívök, ha a — mára gondolnak.

Egy ezred huszár! Aztán nem is olyan közönséges huszár, hanem valódi os. és kir. huszár, akiknek úgy ki van sárgaszínözve az attilája, hogy az ember szinte fél ránézni. (A félelem alapja pedig voltaképen az, hogy az attilák után rendszerint azt nézik meg, aki viseli. Így történnek azután néha szívbeli fizetéseképtelenségek)

Mennyivel élénkebb lesz ezután a város. A déli korzó, mely ugyan most uborka-betegségben senyved, — a színház, vendéglők, mind mind új színt öltenek. Csillogók lesznek, mint azok az aranyos atillák, melyeknek délczag tulajdonosait örömmel üdvözlöi Arad közönsége.

A csász. és kir. 3-ik számú s futaki gróf Hadik nevét viselő huszárezred eddigelő Nagyikindán állomásozott három százada és az utász-szakasz, valamint az ezred-törzs és egy osztály-törzs lesznek a laktanyában elhelyezve. Az utász-szakasz, mely előre küldetett, már meg is érkezett, a csapat zöme pedig, élén Gaudernak József ezredessel, ma délelőtt 11 óra tájban Uj-Arad felől fog a városra keresztül, a laktanyába bevonulni.

A laktanyában, a vármegye és a város laktanyaépítési bizottságai, Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispánnal és a hivatalos ügyeiben távol levő polgármester helyett Institoris Kálmán városi főjegyzővel fogják az érkezett csapatot fogadni.

A laktanya felavatása alkalmából tervezett egyéb ünnepek július hó 14-ére, szombatra vannak kitűzve. Ezen napon, déli 11 órakor fog ugyanis a legénység a laktanyában megvendégtetni, míg az ezred tisztikarának tiszteletére rendezett társasbéd, délután 2 órakor a Fehér Kereszt szálloda nagy termében fog megtartatni. — Az ebédre az ezred tisztikarán kívül a városban és a várban állomásozó katonaság és hadsereg törzstisztjei és századparancsnokai, valamint a helybeli hatóságok fejei vannak meghíva, a

hásiganda tisztjét, pedig a laktanya-építési bizottság, valamint a vármegyei törvényhatósági bizottságnak résztvevő többi tagjai teljesítik.

Az érkezés előreláthatólag nagy közönséget fog az utcára vonzani, mert az tudvalevő dolog, hogy az uniformis iránt mindenki érdeklődik, a ki nem lépte át a — hetvenet.

A helyben állomásozó gyalogezred vár-és ténnyelenségének szintén üdvözölni fogja az érkező huszárokat.

HIREK.

Július 10. Kedd. Róm. kath. naptár: Amália. — Protestáns naptár: Amália. — Izraelita naptár: 8. Chuketh. — Görög-keleti naptár (június 28.): Csir. Ján. — A nap kél 4 óra 2 perczkor, nyugszik 7 óra 35 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országon múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Személyi hírek. Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök, mint értesülünk, betegségéből annyira felépült, hogy még e hét folyamán Makóra érkezik. — Rosenberg Sándor dr. aradi főorvos. Émebe utazott. A főorvos távollétében Krausz Jónás dr. helyettesíti.

Az angolok Aradon. Az aradi vízvezeték és csatornázás vállalkozóinak megbízottai vasárnap este érkeztek Aradra. Hármán jöttek le az előtanulmányok megtételére: Ault Edvi és fia, a Shone társa, kik a vízvezeték létesítését vállalták el. Azonkívül lejött Aradra Edwards mérnök a Hugh és Lancaster-özég egyik vezérémbere, ki a özég által Indiában létesített csatornázási munkálatoknak is élén állott. A vállalkozók megbízottai már körültekintettek a városban, s közelebb megkezdik a próba-furásokat, valószínűleg a radnai-út végén.

Az új vízművek szabályrendeletei. A megvalósulás küszöbén álló nagy vízművek, a vízvezeték és csatornázás szabályrendeleteit a belügyminiszter jóváhagyással küldötte meg Arad városának. A tanács ezt tudomásulvétel végett beterjeszti a holnapi közgyűlés elé, azzal a hozzátevessel, hogy azok a vízműnek teljes kiépítése után lépnek életbe.

Arad villamvilágítása. Arad város tanácsa tegnap tárgyalta a Ganz J. és társa budapesti cégnek a villamvilágításra vonatkozó ajánlatát, melyet igen előnyösnek talált. A tanács, midőn a villamvilágításra vonatkozó szabályrendeleteket javaslatba hozza, ajánlja a közgyűlésnek, hogy a villamvilágítási szerződést mielőbb kössék meg az ajánlattevő céggel. A közgyűlés remélhetőleg el is fogja fogadni az előterjesztést annyival is inkább, mivel a Ganz-féle jelenlegi ajánlat a multkorinál jóval előnyösebb.

Aradiak a regatta-versenyen. A tiszai regatta-szövetség tudvalevőleg vasárnap Szegeden érdekes versenyt rendezett, a melyen részt vett az aradi „Mazor” evezős egyesület is. A négyes evezős versenyen az aradi „Mazor” másodikkelt, míg első a budapesti „Neptun”. Harmadik lett Temesvár, Szeged kiállt. Annál szövevényesebb eredményt értek el a négy-evezős (szövetségi) zárt versenyen, melyen az aradi „Mazor” mint győztes nyerte meg a szövetségi vándordíjat a temesváriak, négybebecserekiek és szegediek elől. Győzelmes regattistáinkat lelkesen megüdvözölte a közönség.

Másodosztályú gyorsvonatoknak. Az Arad-tól Budapest, illetőleg Predealig közlekedő gyorsvonatok tudvalevőleg csupán első osztályú kocsi-kból vannak összeállítva. Ezekben pedig a menetdíj — az olcsó zónatarifa dacára is — meglehetősen nagy. Ez az oka,

hogy az iparosok a fővárossal gyorsvonatokon csak nagy ritkán érintkeznek, holott üzleti értékeik azt megkívánák. Ez indította arra Barth Lajost, az aradi kereskedelmi és iparkamara tagját egy beadvány szerkesztésére, mely szerint felkérnének a kereskedelmi miniszter, hogy lehetőleg a Budapest-Predeal vagy legalább az Arad-Budapest között közlekedő gyorsvonatokhoz egy másodosztályú kocsi is csatoljassanak. Ez az ország többi részén közlekedő gyorsvonatoknál életbe van léptetve, s épen azért mi hiszünk, hogy a kamara hozzájárulása után a miniszter helyt fog adni a kérelemnek, mely hasznos lesz első sorban gyors közlekedésre vágyó iparosokra, de hasznos lesz másodosztályú magára az államra nézve is, mely jelentékeny összeghez jut a második osztály menetjaitól.

Ürvedetes hírek a hegyaljaból. Kovaszinczi levelezőnk írja: Községünk hegyaljabán a szőlőművelés annyira előrehaladt, hogy a szőlőbirtokosok már az idei szüretre szép termésre számíthatnak, ha csak addig a jég kárt nem tesz benne. Az újültetés folytán legszebb kilátása van Avarffy Géza szőlőbirtokosnak, a ki 80 kat. hold kiterjedésű szőlőjét csaknem teljesen beültette. A beültetett terület feléből — melyen 4—5 éves, termőképes tőkék vannak — mintegy 200—300 hektoliter bort remél. Természetes, hogy a filoxera által elpusztított ezen tekintélyes terület újjaalakítása és beültetése sok fáradságba s anyagi áldozatba került, de mindez nem marad eredmény nélkül, a menyiben bőséges szüretje lesz. Avarffy a szőlőjét saját találmányu ojtó-késével, különféle ojtási-módszerekkel s kötő-eszközökkel ugyszólván ujja teremtette. Hogy milyen dús itt a termés, annak illusztrálására megemlíti levelezőnk, hogy egyetlen tőkén nem kevesebb, mint 63 szőlőfürtöt olvasott meg. Hasonlókép kitűnő termés várható Szalay szőlőhegyén, továbbá Lybomir, Onu, Brunhuber és többek birtokán. — A legtöbb szőlőbirtokos azonban elkésve ültette újra szőlőjét, ezek az idén csak középtermésre számíthatnak. A legérdekesebb a dologban az, hogy a közép — látva a jó példát és czélszerű szőlőművelést — szintén igyekszik parlag szőlő területét ojtványokkal beültetni s e czélra az anyagi áldozattól nem riad vissza. Ezen ürvedetes jelekből arra lehet következtetni, hogy a kovaszinczi hegyalja 4—5 év elteltével ismét virágzásnak indul, s az ottani bor értékesíthető lesz.

Kereskedő ifjak bálja. Zajos ülést tartott osztrótkön este az aradi kereskedő ifjak nagy vigalmi bizottsága, melyben a közmüvelődési kör által már régebben elhatározott s a városaligetben tartandó táncvigalmat illető intézkedéseket állapították meg. Nagy tevékenységgel fejtenek ki, hogy multságuk minél jobban sikerüljön, élénk is az érdeklődés már is a nagy közönség körében. Bá is szolgáltak a mi szerény bár, de annál buzgóbb és ügyük iránt mindig oly szépen lelkesedni tudó kereskedelmi ifjaink a nagy közönség meleg partifogására, mert ők táncvigalmukat nem csupán a saját érdekükben rendezik, de a szabadságharczi ereklye-múzeum javára is szentelik azt, mert azon multság jövedelmének csak felét fordítják egyleti könyvtáruk tökéletesítésére, másik felét azonban a szabadságharczi ereklye-múzeum javára, gyarapítására fogják adományozni, mi által, mint már eddig is nem egyszer, a tőlük elvárt hazafias törekvéseiket is bebizonyították, úgy ez uttal is megmutatják, habár nem is egyidőben a többiekkel, mert hisz abban őket a nagyváradi elődázhatlan látogatás gátolja, hogy mint közmüvelődési kör, nem tévesz-

tik ő k e l s z e m e l ő l a l o c a l p a t r i o t i s m u s t s e m, m e r t A r a d v á r o s á v a l e g y ü t t b u z g ó n á l d o z n a k ő k i s a n a g y n a p o k s a h ő s ő k e m l é k é n e k.

A „Tribuna” Metianu püspök ellen. Ráth János, Hunyadmegye tanfelügyelője, aki nekem régiben jelent meg „Az oláh nyelv és nemzet megalkulása” című kitűnő műve, s napokban tartotta hivataloskodásának 35 éves jubileumát. A derék tanfelügyelőt ez alkalommal igen sokan üdvözölték. Köztük Metianu János aradi gör. kel. román püspök is. A „Tribuna”-nak az nagyon zokon esett s a román püspök személyét kiméletlen szavakkal illeti. Többek közt így ír: „Mond csak kivel társalogsz és én neked megmondom, ki vagy!” (A „Tribuna” embereinek nem is igea kell megmondaniok, kikkel társalognak, úgy is tudjuk, kik legyenek ők. A szerk.)

Uj telefon-állomások. Az aradi telefon a következő új előfizetőkkel szaporodott: 228 Dr. Avarffy orvos; — 229 Marek Samu; — 230 Muskát; — 231. Rosenbluth H. és társa; — 232. Scherhag virágkereskedése; — 233. Scherhag kertje; — 235. Wayer kávéház; — 235. Zemplényi kávéház; — 236. Szele ügyvéd; — 237. Meer Mór; 238. Neumann és Stern; 239. Szabó Albert; 240. Leszkay András; 241. Leopold Rezső; 242. Hajduska Vilmos; 243. Dengl Károly; 244. Crigi István; 245. Czeiler István; 246. Csóty Nándor; 247. Hajek Antal; 248. Kell Manó; 249. Nyári Vilmos; 250. Eliás Lipót; 251. Dr. Szuchá; 252. ifj. Klein Mór; 253. Reisinger és Jodor.

A magyar Jakobinusok. Az 1895. év tavaszán lesz száz esztendeje annak, hogy a Martinovits-féle mozgalom főbb részesit a vérmézőn pallossal kivégezték. Mint értesülünk, történelmünk iránt érdeklődő körökben mozgalom indult meg, amelynek czélja, hogy a magyar nemzetiség és liberalizmus eme vértanui halálának évszázados fordulóját kegyeletes ünneppel megülje s emléküket valamely nyilvános helyen felállítandó emlékszoborral megörökítse. A vértanúk sírhelyeinek felállítására már meg is indult a kutatás.

A levélborítékok. A kereskedelmi miniszter átírata alapján a belügyminiszter egy rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, utasítván azokat, hogy jövőre a renDELETEZ csatolt nagyságú, tiszta papírból készült borítékokat használjanak hivatalos leveleik elküldésénél. Érdekes a dologban csak az, hogy maguk a kereskedelmi miniszter közvetlen rendelkezése alatt álló postaigazgatóságok is nagy előszeretettel használják a makulatura papírt borítéknak, annál inkább a postahivatalok. Hja — takarékoság az első.

Selyemgubó-raktár Aradon. Már régebben leírt Bezere Pál Arad városához, egy itt létesítendő selyemgubó-raktár tárgyában. Ennek felépítésére félhold ingyen telket, 200,000 darab téglát kér a várostól. A tanács az ügyet pártolólággal terjeszti be a közgyűlés elé. A gazdasági szék a selyemgubó-raktár számára a kurticsi-út mentén, a régi vámház helyén jelölt ki területet.

Még egy pályázó. A gyulai rendőrkapitányi állásra jobban meg egy pályázó akadt. Vukuleszku Titusz m. radnai járási irnok. Hír szerint az állásra Farkas János honvédszázados fog kinevezettni.

Nagy-tűzér-lőgyakorlatok lesznek, augusztus hó 1-től 26-ig Radna-Lippa környékén. A tűzér-lőgyakorlatok 27. érkeznek Lippára. A 7. hadtest-tűzérvezred, a 19. és 20. hadosztály-tűzérvezredekkel együtt (80. tiszti, 960 tűzér 550 ló). Radna és Lippa, a 21. hadosztály-tűzérvezred és 7. lovas ütegosztály (35 tisz, 600 lövény és 430 ló) Ujfalu községben lesznek elszállásolva a lőgyakorlatok alatt. A lőgyakorlatok napoként reggel 6 órakor kezdődnek és déli 12 órákor érnek véget. Augusztus 19-től 20-ig nem lesznek lőgyakorlatok. A netán okozott meztlen károkok felvétele végett a lőgyakorlatok befejezése után, augusztus 27-én, vegyes bizottság fog ülésezni Lippán a községházán.

A huszarak gyakorlótára. Szathmáry Gyula, Aradmegye alispánja átíratot inté-

zetta városához, melyben az új lakotya huszár-sága számára megfelelő nagyságú gyarkorlóteret kér. Az átiratban felemlíti, hogy a megye hajlandó a városnak átengedni amaz összeget, melyet az hasonló gyakorlótér használati díjaiban huzott. A közgyűlés holnap tárgyalja az ügyet.

— Az aradi vásár a tegnapi nappal befejeződött. Vasárnap volt némi élénkség s eléggé kerestek az áruk, különösen gazdasági és konyhaeszközökét, de már tegnap a legtöbb bódét szétbontották s a vásárosok megindultak a világ négy tája felé. És hogy az aradi vásár az idén se muljék el hagyományos jellege, az első nélkül: tegnap délután beborult s szép sűrű szemekben csepegett ránk az áldás.

— Az orvosi hivatal nyaral. Két-három nap múlva üres lesz az aradi orvosi hivatal öreg széke. A gazdája, az ujságrók Pollák bácsija, elmeleg nyaralni Herkules fürdőbe. Négy egész hétig marad ott, s ha elgondoljuk, hogy az alatt az idő alatt nem lesz, akivel közösen beszéljünk a maradi „jezsuitákat” (az öreg ur halálos elleneségeit), hogy nem lesz, akivel megtárgyaljuk a magyar papírszámok emelkedését, s a keleti nyelvek tudásának előnyeit, az uborka hírnékliségére való tekintet nélkül sajnáljuk a Pollák bácsit. Csúpan az nyugtat meg, hogy ő a fürdőről bizonyítással jó egészségben fog hazatérni, s hogy ott is kitartóan rá fog oszfozni a jezsuitákra. Hiszen van Herkulesfürdőn elég liberális ember!

— Legényszóktető kisasszony. Az aradi rendőrséghez érdekes körözvény érkezett tegnap. Szól pedig az egy fekete szemű, szeplős, szürkeruhás kisasszonyról. A sárbogárdi főszolgabírósg küldte azt szét a hatóságokhoz, jelentve, hogy Móróc Ilka, 29 éves fekete szemű, szeplős, szürkeruhás, rétszilasi tanítónő, Dndra Mihály rétszilasi lakosnak Mihály nevű 12 éves fiát június 4-én hajnalban, a szülők tudta nélkül, magával elosalta s vele a vonaton Budapest felé utazott. Ennek a körözvénynek pikáns története van. A 29 éves Móróc Ilka ugyanis szerelemre lobbant Dndra Mihály rétszilasi lakos 12 éves fia iránt. Az oda való emberek gyakran látták, hogy a tanító-kisasszony együtt sétálgat a dülő-uton a kis Dndra Mihályval, sőt hallották is, mikor társaságban, megpacskolva a fiu arcát, egy alkalommal így szólt hozzá:

— Miska lelkem, maga olyan ennyivaló kis legényke, hogy bizony isten, még meg szöktettem.

És a feketeszemű, szeplős, szürkeruhás kisasszony csakugyan úgy tett a miként be-szélte.

— Egy órnagy tragédiája. Szegedi levelezőnk egy m. kir. honvédőrnagy szerencsétlen sorsát jelenti. Sármar János, a szegedi 5-ik honvédszolgabíró órnagy, kit a tavasszal helyeztek át Lugosra Szegedre, megőrült. A szerencsétlen ember rövid hetek alatt elvesztette egy kis leány kivételével az egész családját, Hitvесе, gyermekei, mind elhaltak. Ez őrtette meg. Szegedre való áthelyezésekor ideges viselkedése csakhamar felült s hogy a zászlóalj vezetője képes gondosan vezetni (különösen a belső ügyvitelt hangyagolta el), eleinte szigorú intéseket kapott ezredétől, végül pedig feltülvizsgálati uton a nyugállományba helyezték. Az elborult elméjű ember ez ellen panaszt tett F e j é r v á r y honvédelmi miniszternél, de a vizsgálat csak azt derítette ki, hogy Sármar tényleg súlyos agybántalmakban szenved. A bekövetkezett nyugalmazás csak jobban enerválta s a törzsiszt idegét s a napokban már feltűnést kel-tő elhanyagolt ruházatban járt az utcákon. A lakásán tombolt s pörére vetkőzve képzeletbeli zászlóaljokat vezetvél ki-vonul karddal az udvaron, a kénytelenség kénytelenek voltak ellégg jelentést tenni P a c o r altábornagynál. Tegnap este az aradi katonai orvosság-csapathozba szállították s szerencsétlen törzsisztet, ki C s á s k a érsek közeli rokona.

— Rejtélyes eset Simándon. Egy rejtélyes gyilkossági vagy öngyilkossági eset foglalkoztatja a simándi lakosokat. A oszadörök az országuton tegnap reggel egy férfi holttestre

bukkantak, a kiben Susurka Gyula simándi lakosra ismertek. A szerencsétlen ember átszurtszívvel feküdt az országuton. A vizsgálatot megindították. Még nem tudhatni, hogy Susurka gyilkosság, vagy öngyilkosság áldozata.

— A trafikosok mozgalma. A dohánytözsdé tulajdonosok vasárnap délután országos értekezletet tartottak Budapesten a Széchenyi-téri kioszkban, a vásárnapi munkaszünet tárgyában. Az értekezleten mintegy százhusz érdekelte tözsdé-tulajdonos jelent meg. Breuer Miksa ajánlja hosszabb bevezetés után a következő javaslatokat:

1. Mondja ki az országos értekezlet, hogy kívánja a vásárnapi kötelező munkaszünetet a dohánytözsdé tulajdonosok részére.

2. Mondja ki az országos értekezlet, hogy a zárórát ama trafikosok részére, a kik egyéb cikkekkel is árusítanak, ugyanarra az időre kikívánja, a mely reájuk különben is kötelező (tehát délelőtt 10, vagy 12 órára), a kizárólagos tözsdék számára pedig délutáni 3 órára.

3. Mondja ki az értekezlet, hogy dohánytözsdé tulajdonosok érdekeinek megóvására, védelmezésére országos ipartestület alakít és hivatalos szaklapot alapít, a mely az ipartestület tagjainak havonta legalább kétszer megküldessék.

Az értekezlet többek hozzászólása után e javaslatokat elfogadta.

— Bycziklin Párisba. Pólya Albin makói tanító bycziklin Párisba utazott. Bécsig a vasutat használta, onnét pedig bycziklijén folytatta az utat. A megállapított utiter szerint ma érkezik meg a francia fővárosba.

— Öngyilkossági kísérlet. Czinner Katalin Aradon a halász-utca 18-ik számú házában vasárnap délelben öngyilkossági kísérletet követett el. Marólgott ivott. A házbéliek korán észrevették s nyomban jelentést tettek az esetről a rendőrségnek. Az első orvosi segélyben dr. Leitner Ernő részesített. Az esetről a jegyzőkönyvet Green Nándor a rendőrhadnagy vette fel.

— Sörözés közben. Már az ötödik pohár sört gyűrte befelé O t j i s János valamelyik külvárosi csapszékben. Egy kicsit nehéz is volt a lába, mikor felállott az asztaltól. Nem csoda, ha megőkte a szomszédját, ki vadul kapott az előtte álló krighöz.

— Na.

— Mit na?

— Ezt ni.

Már a másik perczben O t j i s János nem tudott magáról. A szomszédja úgy vágta homlokra a sörös korsóval, hogy eszméletlenül rogyott össze.

— Leugrott a torony tetejéről. Levelezőnk írja: Az andródi templomnak sudár tornyán egy diszes gömb áll régtől fogva. Az idők folyamán megvedlett a gömb s az újra aranyozással. Műllér Károly nagyváradi aranyozót biztaks meg. El is ment ő Endrődre s magával vitte Zoltán nevű 17 éves fiát is. Ketten látták a munkához s fönn a torony tetején mindakettlen a gömb tisztításával foglalkoztak. Egyszerre a fiu a munkát abbahagyta. „Isten veletek!” kiáltással levetette magát a földre. Teste teljesen összezsuzódott, agya kilocsant. Első pillanatban azt hitték, hogy véletlen szerencsétlenség áldozata, de egy nagybátyjához írt levélből arra lehet következtetni, hogy tettét öngyilkossági szándékból követte el. E levélben ugyanis azt írta, hogy „mire e sorok a kedves batyám kezébe kerülnek — nem élek.” A fiatal öngyilkos édes anyját és testvéreit túrgönyileg értesítették a gyászos esetről.

— Műkedvelő előadás és tánc. Az iparosifjakból alakult műkedvelők vasárnap este az iparosház udvarában e cséla felállított szinpadon csinos színi-előadást rendeztek, mely alkalommal a „Felhő Klári” népszínműve került színre. Az egyes szereplők mérgérdemlett tapsokat kaptak. A női szereplők csokrokat. Kally László főrendes egy báberkoszorút kapott. „Felhő Klári” elevenességgel játszta Kirilovits Margit, hozzá méltók voltak Kally László, Vincze Károly, Klinger Elmília stb. Elismerés illeti Kress Ferenc karnagyot, aki nagy igyekezéssel tanította be a szép dalokat. Auguszta hóbán a műkedvelők még előadják a „Faluroszaszat” és a „Csigány”-t. Előadás után tánc volt, mely reggel ért véget.

— Remekbe készült oszlopok. Esztergályos munkákat készített Reithoffer Ferenc

a Reinhart Fülöp butorgyára számára. Ezenközben azonban a raktárból két szép virágtartó diszozslopot emelt el, melyet tengap látott meg Reinhart egy segéde a Wesselényi-utca valamelyik lakásában. Az illető tulajdonosok azt állítják, hogy egy tanonctól vették a diszozslopot, ki — állítása szerint — azokat remekbe készítette. Szembesítés után Reithofferben fedezték fel a „remekelőt”. Ő azonban még mindig állhatatosan tagad.

— Többszörös öngyilkos. Nem utolsó foglalkozása az embernek többször megöngyilkolni magát, de mindig olyanformán, hogy meg ne haljon. Ezt cselekedte Mongorán Léná, a bokszei lakosnő, akit már egyszer kihuztak a kutból, s egyszer levágtak a diófáról. Tegnap ismét rájött az öngyilkossági mánia. Elküldte hát kis leányát a boltba pápálinkáért, s míg az oda járt, felakasztotta magát a mestergerendára. Most is levágták, de eredménytelenül. A mestergerenda nem diófa. Mongorán Lénának sikerült meghalnia.

— Fizetésképtelen czég. Lówi Mór elek kereskedő a bécsi hitellező védegyelet jelentése szerint fizetésképtelenséget jelentett be.

— Meg akart halni. Majdnem szomorú vége lett Vig Imre életének. A nevezett Bokszegen lakik, ami magában véve is elég kétségbeesztő, ehhez járult még aztán, hogy neki a község számára bér munkát kellett végeznie. Hogy ő robotha dolgozzék? Vig Imre? Az nem létezik. Hasba szurta magát. De nem halt meg, s csak azért az egyért nem egészen szomorú a Vig Imre története.

— Szénatűz. A Török József, déznai földbirtokos birtokán levő gyártelepen folyó hó l-én tűz ütött ki, melyet ha idejekorán nem lokalizálnak, nagyobb következményeket is vonhatott volna maga után. Így azonban az ismeretlen okból származó tűz csakis egy szénakazlat égetett porrá, 35 forint értékben.

— Betörés. Czuckermann Jenő medgyesegyházi kereskedő üzletét az éimult éjjel ismeretlen egyének feltörték. A kasszából két darab 100, egy drb 50-es bankót és mintegy 50-60 frt ezüstpénzt vittek el.

— Pályázatok. P. ú. vigyázó a budapesti pénzügyi igazg. szent. 30. — Gyakornoki állás a gopiczai p. ú. igazgatóságánál aug. 20. — P. ú. főbistosi állás a nagyváradi p. ú. igazgatóságánál 2 hét alatt. — Albírói állás a tokaji járásbíró-ságnál 2 hét alatt. — Végrehajtói állás a brassoí pénzügyi igazgatóságánál 2 hét alatt. — Joggyakornoki állás a gyári ítéltáblánál 2 hét alatt.

HYMEN.

Fischer Adolf aradi m. kir. államvasuti hivatalnok folyó hó 17-én délután 4 órakor esküszik örök hűségét az aradi izr. imaházban Spitz Salamon repszegi lakos szép leányának, Regina kisasszonynak.

Engel Samu törekvő fiatal kiszindiai iparos eljegyezte Weisel Zsigmond mikalikai kereskedő kedves nővérét, Regina kisasszonyt.

Farkas Soma aradi fiatal kereskedő e napokban tartotta eljegyzését a szép Szonnestein Juliska kisasszonnyal.

EGYLETEK, TARSULATOK.

* „A Kölcsey Egyesület” testületkőn július 12-én délután 5 órakor saját helyiségében választmányi ülést tart következő tárgysorozattal: 1. Elnöki besz. 2. Jegyzőkönyv hitelesítés. 3. Pénztáros jelentés. 4. Jóka-i-jubileumi bizottság átirata könyvek bekötése tárgyában. 5. Márkfi Sándor dr. jelentése az „EMKE”-nek Tordán tartott közgyűléséről. 6. A nagym. vallás- és közoktatásiügyi minisztert ur átirata az alakítandó ifjusági dalárdák tárgyában. 7. Zeldesán Péter megkeresése, hogy a geológusok által Siklón ásatások eszközöltessenek és pedig az elősöt kincsek föltalálása tárgyában. 8. A megérősített alapszabályok bemutatása. 9. Az országos muzeum- és könyvtár átirata nyomtatványaink és esetleges pénzadomány küldése

tárgyában. 10. Uj tagok főlvétele. 11. Indítványok. Aradon, 1894. július 9-én. Szöllösi Károly, titkár.

(*) Az aradi ipartestületi betegsegélyző pénztár f. évi első félévi pénztári kimutatása következő adatokat tünteti fel: I. Bevétel: Pénzmaradvány a múlt évről 2710 frt 19 kr. Belépti díjakból 16 frt. Alkalmazottak heti járulékaiból 4469 frt. 98 kr. tanoncok utáni járulékokból és munkaadók káuyadából 2296 frt 86 kr. kamatokból 71 frt 20 kr. ve-gyesekből 12 frt 31 kr. Összesen 9576 frt 54 kr. II. Kiadások: Táppénzekért 2471 frt 46 kr. Kórházi díjakért 782 frt 43 kr. Kór-házba szállításért 2 frt 40 kr. Gyógyszerekért 996 frt 07 kr. Fürdőkért 9 frt 40 kr. Teme-tési segélyekért 337 frt 50 kr. Orvosi fizeté-sékekért, 650 frt 20 kr. Igazgatási kiadások-ért. (nyomatvány, lakbér, fűtés stb. és tisztviselői fizetések) 1789 frt 88 kr. A tartal-ékálapra 573 frt 28 kr. Pénztári maradvány 1963 frt 82 kr. Összesen 9576 frt 54 kr. — Az összes álladék jun. 30-án: cheo-számla törzslététje 100 frt; póstatarkarékpenztári cheo-számlán betét 1700 frt; készpénz 263 frt 82 kr; tartalékálap betéti könyvben 884 frt 66 kr, koronajáradéokban 1435 frt 12 kr. Összesen 4383 frt 60 kr.

TANÜGY.

Az értesítők.

— Iskolánk munkássága az imént mult tanévben. —

II.

(Sz. K.) Az aradi m. kir. főreális-kolának értesítője az 1893/94. iskolai évről. Közli Boros Vidá igaz-gató. Arad, az aradi nyomdatársaság könyv-nyomdája. 1894. 108 lap.

A kiállítása pazar, szinte szokatlan. Ré-szemről nagyon helyeslem, ha egy iskola ele-gánsan jelenik meg a nagy közönség előtt. Az elegáns izléses megjelenés csak bizalmat és tekintélyt szül, a mire okvetlenül minden isko-lának szüksége van.

Az értesítő élén Székely Salamon ta-nárnak egy tanulmánya van „a középkori francia vigjátékról.“ Az irodalomtörténet barátaira nézve e tanulmány fölötté érdekes, mert igen alkalmas, hogy a modern irodal-makkal szemben párhuzamot alkothassunk; de különösen érdekes lesz, ha az egykoru irodal-makkal vetjük össze.

A tudós szerző a lehető legnagyobb ér-dekeltséggel írta e terjedelmes tanulmányát és valóban oly becses adalékkal járult az álta-talános irodalomtörténet egy fejezetéhez, mely a későbbi tanulmányozóknak forrás munkául is szolgálhat.

A tanári kar áll 13 állami tanárból, 7 hit-oktatóból, 1 tornatanár és 7 melléktanárból.

A tananyag egészen a hivatalos tanterv szerint van földolgozva. Rendkívüli tárgyakul a latin nyelvet, éneket, egészséggtant, chemiai gyakorlatokat, rondirást, gyorsírást és vívást tanították.

Különös örömnkre szolgál, hogy a latin nyelvet az egész reáliskolában csak 8-an ta-nulták. Bár egy se tanulná. Igazán itt volna az ideje, hogy a tudomány-egyetem helyett gyárakba és gazdaságokba menne az ifjuság.

Kényszeríteni kellene az ifjakat, hogy ne a tudós filizteri pályát válassza, hanem menjen eszével és készségével ki a gya-korlati világba, mint hol sokkal halásabb jó-vót talál, mint a hivatalok aktái között.

A „magyar dolgozati feladványok“ rova-tában is sok érdekes tételt találunk, ilyenek: Prágai kaland Toldi szereiméből. Párhuzam az eposzi és drámai jellemek között.

Ezután bemutatja az értesítő a követ-kező iskolaévben használandó tankönyveket.

A taneszközök a reáliskolánál is érdeke-sek. Van saját tanári és ifjusági könyvtára, van természetani szertára, mennyiségteni-, ábrázoló geometriai-, szabadkézi-, földrajzi-, természetani-, torna és chemiai szertára.

A reáliskolában többféle ösztöndíjas volt; Bibicista volt 1 és pedig Kilényi Kál-mán, más ösztöndíjat élveztek Pataki Sándor, Kirschner Oszkár, Kintzig Fe-renoz, Szauber Rikárd, Popovits Jenő, Stef Vazul, Sméral Béla, Smalla Odön, Vizilstván és Nikuleszku Gyula. Az ösztöndíjasok közül egy sem volt mindenből kitünő, sőt volt egy, a ki meg is bukott.

Van az intézetnek két alapítványa is.

A „Petőfi kör“-ben a realisták a gimná-zistákkal együtt versenyeztek. A realisták kö-zül kiváló munkásságot fejtettek ki Taba-kovics György, Günther Pál, Sziler Armin, Somogyi Jenő, Baczó Andor, Jorga Gergely és Bildhauer Alfréd.

Erdekes, a mit az intézeti orvos, Izze-kutz László mond azon vizsgálat eredmé-nyéről, melyeket a tanulóknál egészségi szem-pontból tapasztalt. A tanulók 30 százalékát ta-lálta szembetegnek, 19%-ánál fénytörési ren-detlenségeket tapasztalt; 2% volt vérsze-gény, 0.9%-nál gerincoszlop elferdülést lá-tott, 0.5% volt nyomorék, ugyanannyi száza-lék volt szivbajos, azonkívül volt fül, orr, fogbeteg és görvélyes is. Mindezen bete-geket az év végével újból megvizsgálta az orvos és örvendetes javulást konstátált.

A segélyezés a gimnazistákkal közös volt. Az iskola történetéből fölemlítjük, hogy irodalmilag működtek Dömötör László, Kohlbauser Ferencz, Laukó Albert, Nagy Sándor és Székely Salamon.

Az érdemsorozat adataiból fölemlítjük a következőket. Mindenből jeles volt 4, minden-ből jó 87, mindenből elégséges 110, egyből bukott 25, kettőből 11, többből 16; tehát vég-legesen 8 perozott bukott, egy százalékkal több mint a gimnásiumban.

Az érettségi vizsgálaton 8 közül 5 ment át; kettő egy-egy tárgyból két hónapra visz-szavettetett; egy — bár az írásbelieket jól tette le — a szóbeliektől visszalépett.

A tornaversenyen 17-en győztek. Legki-tünőbbek voltak: br. Purozell Emil, Fi-ohar József és Deutsch Mihály.

A beírás a gimnazistákkal egy időben tör-ténik t. i. szeptember hó három első napján.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A kártya áldozata. Memestyé Tó-dor és Tarcsa Togyer békésen kártyáztak a somoskési koosmában mindaddig, míg Tortuna isten asszony egyiknek sem kedvezett különöbben. Egyszerre azonban Tarcsa felé kezdett vonzódni a szeszélyes istenasszony, a mely dolgon Menestyé elbusulta magát és kérte vissza a veszteségét. Tarcsa természetesen nem akarta a pénzt vissza adni, mire huzavona, majd veszekedés támadt közöttük, végre is Tarcsa beleszurta kesét Menestyébe. Az aradi kir. törvényszék Tarcsát tegnap súlyos testi sértés büntetéseért 2 havi fogházra és 5 forint pénzbüntetésre ítélte.

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Bécs, július 9. (Saját tud. távirata.) A király Ő felsége pénteken hosszabb tartózkodásra Ischlbe megy, hova a ki-rályné egy hét mulva követi.

Apponyi beszéde.

Budapest, július 9. (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gróf ez idei jászberényi beszédéről nagyon kevés a külön mon-dani való. Magának a nemes grófnak be-széde a legjobb kommentár. Ugyanaz a siralmas vergődés, ugyanaz a jezsuita szemforgatás és ugyanaz a kétségbeesett kapaszkodás fűhöz fához ez a beszéd is, mint Apponyi eddigi, de legkivált legutób-bi parlamenti szereplése.

Ehhez a tényhez képest a főváros po-litikai köreiben vajmi kevés encorist oko-zott a jászberényi legutóbbi rakétázás. Legfőlebb meglepéssel veszik tudomásul, hogy Jászberény intelligenciájából az idén már a tavalyinál a 300-nál is keve-sebb, összeveissza 150 embert tudtak ösz-szefogdosni a banketthez. Ez a sors az, amit megérdemelt Apponyi, ahol még „legszükebb családi körében“ is, — a mint Jászberényt tavaly nevezte, — ennyire még megorzottak vele szemben az érzelmek.

Horánszky Nándor kifakadását a sajtó ellen maga a sajtó úgy fogja föl, mint a bankett s a borközi állapot oly szympto-máját. Egyben pedig természetesnek ta-

lálják, ha Horánszky ur kifakadása ezut-tal is az ő természetének kifolyása: sa-vanyu, mint maga az ember egész mult-jával, jelenével szemben.

Szatmár új díszpolgárai.

Szatmár, július 9. (Saj. tud. táv.) We-kerle Sándor miniszterelnök, ugyszintén Szilágyi, Hieronymi miniszterek és Csáky Albin volt kultuszminiszter díszpolgárrá választottak. Az oklevelet küldöttség fogja átnyújtani.

Széchenyi-ünnep botránnyal.

Sopron, július 9. (Saj. tud. táv.) Szé-chenyi Béla gróf ma délután fogadta nagy-czenki kastélyában a soproni szabadelvü-párt 500 tagu küldöttségét, mely üdvözlő iratot nyújtott át a grófnak a főrendiház-ban elmondott beszédjéért. A külön vo-nattal érkezett küldöttséget a gróf a kas-tély előtti angol parkban fogadta.

Az üdvözlő beszédre, melyet Kania József tartott, Széchenyi gróf hosszasán válaszolt. Elesen elítélte azon politikuso-kat, kik éveken át küzdöttek a liberális-mus czége alatt a népszerűségért és most megtagadták elveiket; az oportunisták is, ugymond, szabadelvüek akarnak lenni, de minden szabadelvü reformot korainak tartanak és ha száz évig élének, akkor is azt mondanák, hogykorai. A házasság-jogi törvényjavaslat diadalát a király alkotmányos érzületének köszönhetjük. A főrendiházat a reformra érettnék tartja, idé-zve atyja szavait:

„A főrendiház még a királynál is kirá-lyabb akar lenni.“

A gróf aztán elbucuzott a küldött-ségtől, mely zászló alatt Széchenyi István sirjához vonult.

Itt Poszvek Sándor tartott beszédet, koszorut helyezve a sirra. Sajnos, hogy a legnagyobb magyar sirjánál lerótt kegye-letet piszkos izgatók megzavarták. Egy lel-ketlen bujtogatóktól felizgatott asszony-és suhanczsereg a temetőkapuban csoportba verődve, fűtyölve abcuzogni kezdett, szidal-makkal illetve a polgári házasságot s oly botránnyal csinált, hogy csendőrséget kellett akvirálni. Ennek fedezete alatt vonult a küldöttség a vasúthoz s onnan külön vo-nattal vissza Sopronba.

Az anarchisták működnek.

Brüsszel július 9. (Saj. tud. távirata.) Fenntartással közlik az alábbi nagyérdékü szenzációt: A laekeni helyőrség gárdaezre-dének több altisztje egy lakoma után, me-lyen tulságosan sokat ittak, behatolt a királyi palotába s ott nagy pusztítást vitt végbe. Az ittas katonák kinyomozására a legszigorubb vizsgálat van folyamatban.

Pilsen, július 9. (Saj. tud. távirata.) Tegnap éjjel tizenkét órakor a pilsemi részvény-sörccsarnok előtt egy bomba erős dörgéssel felrobbant. Ugyanezen helyiség-ben van a tornaegylet s a közművelődési egyesület.

Közönség nagy számmal mulatott a sörccsarnokban. Két tiszt könnyen, egy is-meretlen férfi súlyosan megsebesült. A sörccsarnok épületének s a szomszéd házak-nak ablakai mind betörték.

A robbanás helyének közelében öt zsi-nort és robbanó gyutacsokat találtak, melyek bányákból származnak. A robbanás következtében az utczában az össze-

ablakok bezúzódtak. A tettes ismeretlen. Ziegler házbirtokos, a nuschani bányák tulajdonosa, a bűntényben érdekelve van, mert a robbanó gyutacsok, úgy vélik, bányájából kerültek ki.

A járásbírósa a törvényszék előtt is találtak két bombát. Ezekben már égettek a kanócok, midőn a rendőrök rájuk bukkantak s eloltva, az explóziót megakadályozták.

Páris, július 9. (Saj. tud. távirata.) A francia kormány Casimir-Perrier elnöklete alatt az anarchista törvény megállapításán dolgozik.

A javaslat a sajtó útján, vagy szóval való izgatásokat és merényleteket kiveszi az esküdtszék hatásköréből s kivételes bíróság elé utalja, a melynek joga lesz sokszorosan súlyosbított büntetéseket szabni ki a pörbe fogandó anarchistákra. Ugyanezen javaslat megtiltja azt is, hogy az anarchista-pörök nyilvánosságra hozassanak.

A javaslat szövegét ma benyújtották a kamaráknak, kérve a sürgős tárgyalást és életbeléptetését.

A radikális lapok dühöngve irnak az új javaslat ellen, a mely szerintők nem az anarchistákat fogja elnyomni, hanem a sajtószabadságot.

Páris, július 9. (Saj. tud. táv.) Casimir Perrier elnöklete alatt a minisztertanács megállapította az anarchista elleni törvényjavaslatot, mely négy cikkből áll. Az első cikk a sajtó útján elkövetett idevágó bűncselekményeket a fenyítő rendőri bíróság elé utasítja; a második cikk az anarchista propagandáról szól, bármily eszközökkel üzzék azt; a harmadik cikk elrendeli, hogy a kimért fogságbüntetések magánzárkában töltenődök el s ha a büntetés egy évet túlhalad, az elítelt száműzetése kötelezőleg kimondassék; a negyedik cikk az anarchista perek közlését fogságbüntetéssel sújtja.

Felmentett tábornok.

Páris, július 9. (Saját tud. távirata.) A haditörvényszék felmentette Edon tábornokot, ki *Schiffmacher* hadnagyot egy szemle alkalmával vigyázatlanságból agyonlőtte.

A pápa egészsége.

Róma, július 9. (Saj. tud. távirata.) A pápa állapotáról külföldön elterjedt nyugtalanító hírekkel szemben konstatálható, hogy azok minden alapot nélkülöznek. A pápa tegnap Monsignore Corbelli, egyiptomi delegátust fogadta, ki, midőn a kihallgatásról, jött: sodálkozását fejezte ki kitünő egészsége fölött.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás.

— Saját tudósítinktól. —

Kisjenő, jul. 9. Az aratás folyamatban van és némely gabonafajnál be is fejezték. Az eredményt illetőleg a kilátások közepesnél jóval bővebb termést engednek remélni. A buza, mely már le van aratva közepszámítással holdankint 9 métermázsát hoz. Az őszi árpa is már learattatott és 10 métermázsát ígér holdankint. A zab némely helyen ugyan még zöld, de az is kezd már érni és nagyon szép hozattal kecsegtet; holdankint 14 mm.-ra lehet

bizton számítani. Kitünőnek mondható a rozs termés, mely holdankint legalább is 12 mm.-t fog jövedelmezni. Oly eredmény ez minire 12 év óta a vidéken nem volt eset. A repczemár kicsépelgetett és az eredmény itt is teljesen kielégítő, holdankint 12 mmázsányi hozatal. A tengeri is gyönyörűen áll és sok helyütt virágozni is kezd. Nemkülönbén szépen állanak: a here, búkköny és egyéb mesterséges takarmánynövénynek. A szénát, daczára a gyakori esőzéseknek, szárazon betakaríthatták. A legelők már is nélkülözni kezdik az esőt. Gyümölcs termésünk rendkívüli bőségesnek mondható. Különösen kajszin barack- és szilvával úgy meg vannak rakva a fák, hogy az ágak csak úgy töredeznek terhök alatt. A gabona-üzlet teljesen pang, rendkívüli csekély ára mellett a gabonakereskedők mégis félnek minden üzletkötéstől, mert az árak további csökkenése várható. Elsőrendő buzáért fizetnek 5.85—6 frt. Első rendű rozsért fizetnek 4.50 frtot. Új árpáért 4.50 frtot, zabért 6.20 frtot, kukoricaért 4.50 frtot. De a milyen lanyha a gabona-üzlet, oly élénk a sertés-üzlet. Az utóbbi időben sok bácskai ember kereste fel piacunkat. Az időjárás az aratási munkálatoknak nagyon kedves. Vasárnap óta csakugyan benne vagyunk a kánikulában.

— Sertésorbáncz. Kovaszinczon — írja levelezőnk — a sertésorbáncz járványosan fellépett. A 6—7 hónapos süldők elhullanak. A szükséges ovtézkedéseket megtették.

Szeszüzlet.

— Július 9. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyera szesz 54.50, kicsinyben 55.— hordó nélkül, per 100 liter % beelőrry: 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, július 9. d. u. 5 óra.

F. a. j.		Iránym.	100 kg. ár
			frttól frtig
Buza bányai uj.			6.85 7.25
Buza tiszavidéki			6.90 7.25
Buza pestvidéki			6.85 7.25
Buza fejrmegei			6.85 7.25
Buza bácskai			6.95 7.30
Roze uj, I-ső rendű			5.— 5.10
Roze uj, II-od rendű			4.90 4.95
Arpa takarmány			— —
Arpa égetni való			— —
Arpa sörfőzdei			— —
Zab			— —
Tengeri bányai			— —
Tengeri másnemű			— —
Káposzta-repce bányai			— —
Köles			— —
Buza szept.-okt.			6.92 6.94
Buza márcz.-ápr.			7.28 7.27
Buza máj.-jun.			— —
Roze szept.-okt.			— —
Tengeri jul.-aug.			5.22 5.24
Tengeri aug.-szept.			5.06 5.08
Tengeri októberre			4.98 4.98
Zab márcz.-ápr.			— —
Zab szept.-okt.			5.92 5.94
Káposzta-repce aug.-szept. 1894.			10.— 10.10

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. július 9.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék 4%	95.05
Magyar arany 4 1/2%	125.—
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasút 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	85.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-azlavan földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	149.50
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	142.25
Osztrák papírjárdék	98.—
Osztrák járdék ezüst	98.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kovaszincz (Z.) Kérünk teljes és olvasható címet s a lapot azonnal, szívesen megindítjuk.
Kisjenő (H.) Köszönjük. Ha más nincs, ez is jó, sőt ha más van, akkor is örvendünk az e fajta tudósításoknak.
Budapest (H. J.) A legközelebbi számban. Üdvözlöt!
A-Kamarás (V.) A napokban levelet küldünk.
Világos (P. M.) Tudomásul vettük.
M.-Pécska (M.) Lehet. Igyekezék azonban

idején beadni a folyamodványt, különben lemaradhat.

Arad (X. X.) Rosszabb, mint első tekintetre hittük. Kéziratok visszaadására nem vállalkozunk.

LEGTÜNETHI ÉSZLELETEREK.

Hó és nap	L é g n y o m á s milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Jun. 30	766.2	764.6	23.8	11.2
Jul. 1	67.1	64.3	26.3	9.8
2	63.8	61.9	29.3	12.6
3	62.6	61.0	29.2	13.6
4	62.8	60.3	31.0	15.4
5	64.6	63.1	23.7	16.8
6	65.2	63.9	27.6	14.2

Hó és nap	S z é l		Felhőzet	Csap. mm.	Észrevétel
	iránya	erőss.			
Jun. 28	EN.	6	félderült	1.7	délután esett
Jul. 1	N.	4	félderült	ny.	délután osepog
2	EN.	5	félderült	—	—
3	N.	2	derült	—	—
4	DK.	4	derült	—	—
5	EN.	5	félborult	—	d. e. csepegés
6	EN.	5	derült	—	—

POSGAY LAJOS dr.

VIZJELZÉS.

1894. évi július hó 9-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet C°	Időjárás	Vizállás	
			cztimétr.	ostimétr.
Branyicska	+ 15°	borult	+ 62	—
Arad	+ 20°	felhős	+ 48	—
Makó	+ 22°	derült	+ 69	—
Szeged	+ 22°	derült	+ 385	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. július 9.

A m. kir. folyamamérőki hivatal.

IDEGENEK NEVSORA.

— Július 9. —

Fehér Kereszt szálloda: Kutzer Sándor kereskedő, Temesvár. Klein Gabriella őrnagyné, Lugos. Nyisstor Alajos, főszolgabíró, Nagyvárad.
Arany Kulcs szálloda: Berger Mór lókereskedő, Makó. Todorán György tanító, Ternoova. Iseseppe Carbon és társa késkereskedő, Nápoly. Lang Jakab turógyáros, Terebes. Langer Mayer kereskedő, Zaránd. Capellor József gyöngykereskedő, Fiume. Lechner József erdész, Draucz. Stéger Vendel jegyző, Nagyhalmagy. Jorgovits Kornél jegyző, Kövesd. Fábán Julianna főzőnő, Budapest.
Három Király szálloda: Petrilius Lázár zenetársulata, Belgrád. Raubaufszky N. kereskedő, Birki. Verik János birtokos, Dombiratos. Mladin György jegyző, Silingyia. Juhász István birtokos, Dombiratos. Istvánfy Béla birtokos, Szemlak. Mársál János timár, Szarvas. Pleszák Mátyás mézárós, Szemlak. Gaál Soma timár, Szarvas.
Vasuti szálloda: Balogh István közgyám, Nagy-Zerind. Bálint Ferencz lelkes, Oroszlámos.

Felelős szerkesztő. Vass Géza.

NYILTÉR.

Tambura zene-estély.

Ma kedden, 1894. július 10-én
Uj. Schór Béla
„Vademberhez” ozimzett vendéglőjének
gyönyörű kert-helyiségében
Deák Ferencz-utca 26. sz. a.
az I. belgrádi tambura zene és énekkar
nagy
HANGVERSENYT
rendez, melyre a n. é. közönbőget meghívja
tisztellett:
Pavle Pivarovits,
zene és énekkar vezető.
Kezdete 8 órakor. Belépti díj nincs.
Kitünő italok és isletes ételekről gondoskodva van.
* Az eszen rovat alatt közlőttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Glycerin-Creme

Kielhausertől, Gráczban.
A folyékony Glycerin-Creme sikerült egyesítése a legártatlanabb szereknek, melyek a bőrt nemcsak simahá és finomabbá teszik, hanem annak fiatal frissességét föntartják. Övszer a levegő, szél és nap befolyása ellen eltávolítja a szeplőt, napsütést, májfoltot és minden hasonló arcztszótalanságot. Egy üveg ára 1 frt 20 kr.
Legfinomabb glycerin-szappan.

Glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztítja és élénkíti a bőrt és a finom pipere-szappan minden kívánt előnyeivel bír. Darabja kek papírban 35 kr.

Párisi hölgypor, a bőrnek leggyengédebb fehér mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. — Hölgyeknek, egy férfiaknál is borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. — Egy doboz ára 50 kr. Fehér, rózsaszinben és sárga (Rachel.)

Kézmosó-por mandula-szappan és spermacetzből készítve, a legártatlanabb arcz- és kézbőr-tisztító szer. — Egy doboz ára 50 kr.

Rouge-végétel kitűnő arczpirosító szer nappalra és estére. — Ára 50 kr.

Hamisított hölgyportól és glycerin-cremetől óvakodni tessek. Csak az egykintendő valódiakat, melynek dobozán, valamint használati utasításán a mellékelt védjegy van.

Kapható: Török lözsef budapesti gyógyszerész különleges-segi főraktarának, aradi fiókjában:

RING LAJOS,
„Angyalhoz” címzett gyógyszer-tárában
Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
79 | 894. pm. 51 9-02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árwapéntzáróból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8%, a melyből tőke törlesztésre esik 2%, 26 fől évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőkétörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszavételni.

Arad 1894. január 10.
Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

Rizs- eladás.

Gróf Karátsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intézősége részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyarországon termelt rizs, mely **kitűnő minősége** folytán több kiállításon a kül- és belföldi rizsekkel szemben **első díjakkal lett kitüntetve,** ezenfelül **leszállított árak mellett adatik el, és pedig:**

- Az I. osztályu 20 forint
- A II. „ 16 forint
- A III. „ 10 forintjával métermázsáját számítva, a dettai vasut-állomáshoz franco szállítva

A 5 kilogrammos postacsomagokban a vételárnak előleges beküldése mellett franco postával az I. osztályu 1 frt 50 krért, a második osztályu 1 frt 30 krért, a III. osztályu 1 forintért. Postai utazóvétel mellett, minden 5 kilogrammos csomag 6 krajczárral drágább.

Megrendeléseket elfogad:
Gróf Karátsonyi Jenő
temes-topolyai rizstelep intézősége Temes-Topolyán
u. p. Denta, vasuti állomás Detta.

646 6—8

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Kossuth-utcai laktanyához tervezett fegyver-raktár felépítésével kapcsolatos munkáknak az alább kitüntetett munka csoportonként külön-külön való elvállalása iránt f. é. július hó 12-én d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1. A földmunkákra nézve 78 frt 14 kr, 2. kőműves munkákra nézve 1903 frt 51 kr, 3. Ács munkákra nézve 1903 frt 77 kr, 4. Az asztalos, lakatos, mázó és üveges munkákra nézve 868 frt 70 kr, 5. a facement munkákra nézve 616 frt 65 kr, 6. a bádogos munkákra nézve 192 frt 42 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokkal.

Az arlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli arlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek gazdasági tanácsnok úrnál az arlejtésmegelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1894. évi július hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta:
Löcs Rezső,
aljegyző.

7509 | 1894. k. h.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 15056/484 1886. sz. a. alkotott és a nagyméltósága m. kir. Belügyminiszterium 8780/894. sz. a. kelt intézményével jóváhagyott szabályrendelet alapján felhívatik a város közönsége, hogy a kertekben különösen almafáiban tenyészni szokott vértetűről mutatkozáskor azonnal jelentést tegyenek.

Egyidejűleg a vértetű (Schuron Pira langéra) rövid ismertetése és irtásának módja, a nagyméltósága m. kir. földművelésügyi m. kir. Miniszterium 14296/III. 1893. és a nagyméltósága m. kir. Belügyminiszterium 14968/895. számú intézményével leküldött utasítás alapján a következőkben közöltetik.

A vértetű könnyen észrevehető, mert hátát és testének végét fehér gyapjuszerű pehely borítja, és a vékony faágaknak a földfelé eső részére nagyobb számban össze csoportosul, miáltal szembetűnő fehér foltok képez.

Meglepett fiatalabb csemetek, és alsó galylyak fertőtlenítésére 150 gramm zöld szappan, 200 köbczentiméter kozma szesz és 9 gram carbolsav, annyi vízben oldatik fel, hogy az egész egy liternyi tegyen ki, az egészet azután még 4 liter vízzel felhígítjuk, mely keverékkel a galylyák és csemeteknek a rovar által elrejtett részei gondosan bekenendők. Meglepett öregfák petroliummal, fiatalabb fák pedig 3 rész petroliummal és 1 rész vízből álló keverékkel jól becsételepdők.

Miután a vértetű a gyümölcsfák gyökerin telel át, a meglepett fa körül a föld a fa felső

gyökereig felásandó oltatlan tört mésszel behintendő és földdel ismét betakarandó.
Oltó galylyáknak más község határából vagy a nyugot-európai állomásokból való behozatala szigoruan tiltatott. Erről a közönséget azzal értesitem, hogy a mennyiben a vértetű irtása nem eszközöltetik, az hivataiból fog az illető fatulajdonos terhére teljesíteni, s azonfelül 2 frttól 50 frtig terjedhető pénzbírsággal büntettetni.
Arad, 1894. június hó 23-án.
Sarlot,
főkapitány.

281 | 894. g. sz. v. 1—

HIRDETMÉNY.

A városi színház-épület déli bérházának 1-ső emeletén levő 8. sz. jelenleg Simonyi Lajosné urnó által birt. és 8 utcazi, 1 elő, 1 cselédszobából, konyhából s kettős kamarából álló lakás f. é. május hó 1-től kezdve bérbeadó.
A bérbevétel iránt a gazdasági szék elnökénél lehet jelentkezni
Arad, 1894. május 25.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város központi választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az Arad városi vá-asztókerületben az országgyűlési képviselő választóknak a f. évben kiigazított és a jövő 1896. évben érvényvel bírándó ideiglenes névjegyzéke 1894. évi július 5-től 25-ig bezárolag a városház tanácstermében közszemlére kitétetik.

Az ideiglenes névjegyzék ellen az 1874. évi XXXIII. t. cz. 44. és 45. §§-aiban előirt módon írásban benyujtan ó felszólalások f. évi július 5-től 15-ig, az ezekre szintén írásban teendő észrevételek pedig f. évi július 16-ától 25-ig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalánál fogadtnak el.
Arad, 1894. június hó 15-én.

Salacz Gyula s. k.
polgármester, közp. választ. elnök.

87 | 894. k. h.

Hirdetmény.

A cs. és kir. katonai élmezési raktár kezelőségnek megkeresése alapján értesitem a vállalkozókat, mezőgazdászattal foglalkozó birtokosokat, bérlokot gazdasági szövetkezeteket, hogy a hadsereg részére elvállalt természetmennyek szállítása körül az illető szállítók és vállalkozók a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Mindazon községek, termelők, mezőgazdasági szövetkezetek, kik a saját természetmennyeket szállítják, illetve a kik a saját erőikkel termelt cikkek szállítására vállalkoznak, biztosítékok, vagy bánompénzt letenni nem tartoznak.
2. A községnek, termelőnek és gazdasági szövetkezeteknek, tekintettel a szállítmány minőségére és árára, mindenkor előny adatik.
3. Az eladásnál, a beszerzendő áru egy részének szállítására is tethetők ajánlatok egész 100 métermázsáig.
4. Minden termelőnek, mezőgazdálkodónak szabadságában áll a szállításra vonatkozó felhívás közzététele előtt ajánlatot tenni a hadtestparancsnoksághoz, ahonnan azok a hadtestparancsnokságnak véleményével a közös hadügyminiszteriumhoz felterjesztnének.
5. Mindazon termelők, kik megbízhatóságuknál fogva ismertek, jogosultak a takarmányok szállításánál egész 15 lóra való anyagnak beszerzéséig az illető katonai csapattal általánosságban szorzódni s annak szállítását vállalni.
6. A takarmánymennyek szállításánál a kikötött határidők, a mennyiben azt egyes helyi érdekek úgy kívánják, és a mennyiben az által sem a kincstár érdeke, sem pedig az áru értéke nem szenved, esetleg meghosszabbithatók.

A netáni differenciák kiegyenlítése céljából, melyek a szállító és megrendelő között felmerülnek, választott bíróság alakittatik. Az ily választott bíróság 4 tagból áll, fele részben a vállalkozó, fele részben a katonai kincstár részéről.

Végül értesitem az érdekelteket, hogy mindazon felvilágosításokat, melyek a szállításra, vállalkozásra vonatkoznak, a cs. és kir. katonai élmezési raktár kezelősege megadja.
Arad, 1894. június 21-én.
Sarlot,
főkapitány.